

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

БИЦЬКИЙ РОМАН ІГОРОВИЧ

УДК 336.67

**ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ
ПІДПРИЄМСТВА
(на прикладі ТОВ "Маркетингові технології ПБС")**

**Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа
та страхування»**

**АВТОРЕФЕРАТ
дипломної роботи
на здобуття освітнього рівня «магістр»**

Тернопіль – 2019

Дипломною роботою за освітнім рівнем «магістр» є рукопис.

Робота виконана на кафедрі економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Тимошик Наталія Степанівна
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя

Рецензент: кандидат економічних наук, доцент
Кіляр Олександра Романівна
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя
доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту

**Зав. кафедрою економіки
та фінансів, д.е.н., проф.**

О.В.Панухник

Захист відбудеться 23 грудня 2019 р. о 10⁰⁰ годині на засіданні
екзаменаційної комісії № 59 у Тернопільському національному технічному
університеті імені Івана Пулюя за адресою: 46001, м. Тернопіль, вул.
Білогірська 50, навчальний корпус № 10, ауд.143.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У сучасних умовах для більшості підприємств типовим наслідком кризових явищ їхнього економічного розвитку стала гостра нестача необхідного обсягу оборотних активів, що істотно позначається на ефективності їхнього господарювання. Разом із цим низька забезпеченість виробничих підприємств оборотними активами супроводжується низьким рівнем їх використання. Тому сьогодні одним з найактуальніших завдань у забезпеченні підвищення ефективності виробничої діяльності підприємств є суттєве вдосконалення управління їхніми оборотними активами.

У ринкових умовах господарювання особливої актуальності набуває об'єктивна оцінка управління активами підприємства, а, отже і дослідження методик проведення аналізу та розроблення шляхів його покращання. Звідси об'єктом дослідження в даній дипломній роботі є управління активами підприємства.

Метою дослідження є вивчення теоретичних засад та досвіду управління оборотними активами для виявлення основних чинників, що призводять до кризової ситуації з оборотними активами на підприємствах та визначення шляхів підвищення ефективності управління ними в умовах переходу України до ринкової економіки.

Виходячи із актуальності обраної теми та мети дослідження завданнями даної роботи є вивчення наступних питань:

- уточнення категоріальних понять “оборотні активи”, “необоротні активи”, визначення особливостей їх організації в сучасних умовах;
- практичне проведення аналізу окремих показників управління активами ТОВ «Маркетингові технології ПБС»;
- на основі аналізу управління активами підприємства з'ясувати причини низької ефективності управління ними;

- дослідити основні напрямки покращення якості управління активами з метою нейтралізації факторів, що негативно впливають на стан забезпеченості підприємств оборотними коштами;
- визначити шляхи подальшого вдосконалення управління активами підприємства і розробити відповідні пропозиції.

Об'єктом дослідження виступає вітчизняне підприємство ТОВ „Маркетингові технології ПБС”, яке є одним із лідерів в галузі рекламних послуг.

Предметом дослідження є оцінювання механізмів удосконалення системи управління активами суб'єкта господарювання та пошук шляхів його вдосконалення.

Методи дослідження. В процесі дослідження, в дипломній роботі в цілому застосовувалися загальнонаукові та специфічні методи: аналізу і синтезу – для вивчення об'єкта та предмета дослідження; історико-логічний метод – для з'ясування поняття «управління активами»; метод узагальнення і наукової абстракції – при вивченні та уточненні змісту поняття оборотні та необоротні активи підприємства, встановленні взаємозв'язку і субординації понять активи та дебіторська заборгованість; системний аналіз – для визначення послідовності здійснення аналізування активів підприємства; статистичного групування і порівняння – при використанні діючих моделей оцінки активів та при аналізі фінансового стану підприємств; графічний – для наочного ілюстрування досліджуваних явищ і процесів.

Практична значимість дана робота може бути використана в практиці діяльності суб'єктів господарювання для вдосконалення системи управління активами підприємства.

Інформаційну базу чинного законодавства і наукової літератури з питань здійснення оцінки та вдосконалення системи управління кредитоспроможністю суб'єктів господарювання, а також найновіша довідкова, періодична і статистична література, матеріали фінансової звітності ТОВ «Маркетингові технології ПБС».

Апробація результатів дослідження були розглянуті на міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами».

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота розміщена на 131 сторінках машинописного тексту, в роботі є вступ, шість розділів, висновки, список використаних джерел складається із 46 джерел. Для наочного відображення результатів дослідження в роботі використано 12 таблиць і 12 рисунків і 5 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** магістерської роботи розкрито актуальність теми дослідження, встановлено мету та завдання, предмет та об'єкт, методи та інформаційну базу дослідження, а також описано наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

1. У **першому розділі** «Теоретичний зміст процесу управління активами на підприємстві» представлено теоретичні тези, особливості управління активами підприємства включно як з зарубіжним досвідом так і українським.

Згідно дослідження встановлено, що управління активами становить значну частину операцій фінансового менеджменту. Це пов'язано з великою кількістю елементів матеріально-речового складу, які потребують індивідуалізації управління, важливою роллю в забезпеченні платоспроможності підприємства, рентабельності продукції та результатів фінансової діяльності підприємства.

На основі досліджених праць встановлено, що основними етапами управління операційними необоротними активами підприємства є: аналіз операційних необоротних активів підприємства в минулому періоді, оптимізація загального об'єму і складу операційних необоротних активів підприємства, забезпечення правильного нарахування амортизації операційних необоротних активів, забезпечення своєчасного оновлення операційних необоротних активів підприємства, забезпечення ефективного використання

операційних необоротних активів підприємства, вибір форм і оптимізація структури джерел фінансування операційних необоротних активів.

До основних завдань управління оборотними активами належать : забезпечення безперебійності виробничого процесу, прискорення оборотності загальної суми оборотних активів, забезпечення ліквідності оборотних активів, достатньої для підтримки платоспроможності підприємства за поточними фінансовими зобов'язаннями, забезпечення підвищення рентабельності оборотних активів, мінімізація ризиків і втрат, пов'язаних з формуванням і використанням оборотних активів.

Крім того, необхідно враховувати ризики формування оборотних активів та їх можливі негативні наслідки: недостатність грошових коштів може призвести до перебоїв у виробничому процесі, невиконання зобов'язань, втрат можливого прибутку, недостатність виробничих запасів спричинює перебої у виробництві, зайві витрати, недоотримання реалізаційного доходу, наявність зайвих оборотних активів спричинює зайві витрати на фінансування, іммобілізацію фінансових ресурсів, недоотримання частини доходу і прибутку.

У **другому розділі** «Практичні підходи щодо аналізу та оцінювання ефективності управління активами підприємства» подано аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства та їх інтерпретація.

Збільшення суми активів відбулося за рахунок значного збільшення дебіторської заборгованості. Це означає, що підприємство фактично кредитувало своїх партнерів по бізнесу, які вчасно не розраховувалися за товари та послуги, що надавалися підприємством. Але з іншого боку, якщо підприємство має надійних партнерів, то слід очікувати надходження коштів у наступних періодах, що покращить ситуацію з показниками ліквідності. (рисунок 1).

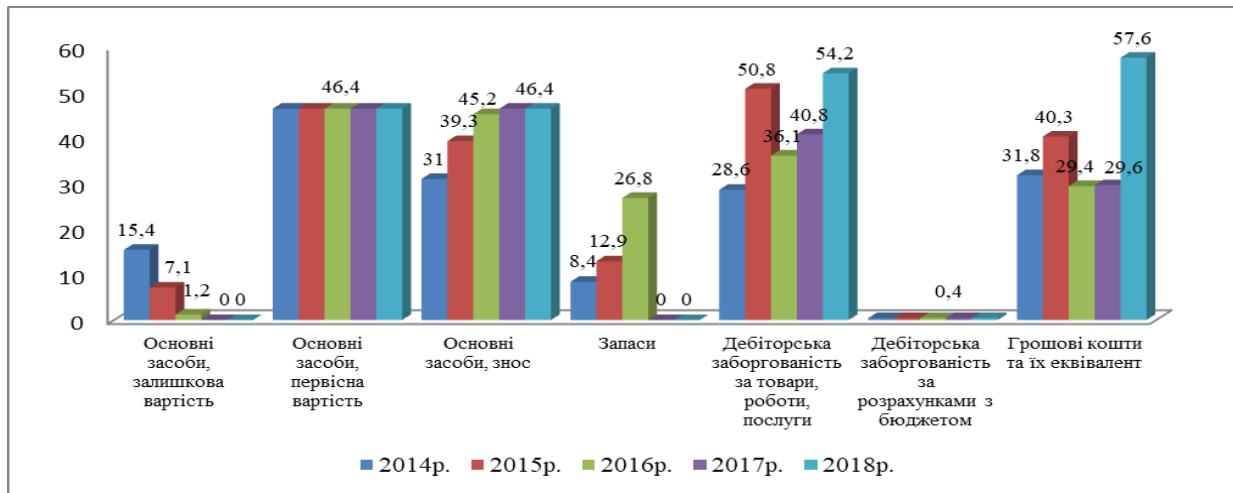

Рисунок 1. Структура активів ТОВ «Маркетингові технології ПБС» 2014 – 2018 роки

Проведені розрахунки показників ефективності використання майна показали, що на ТОВ «Маркетингові технології ПБС» відбулося значне зниження більшості показників, хоча порівняно з 2017р. у 2018 році деякі дещо підвищились. Це свідчить про те, що підприємству необхідно продовжувати проводити політику щодо ефективного управління власними активами. Така ситуація є свідченням того що підприємство потребує залучення додаткових коштів.

Таблиця 1
Аналіз показників ефективності використання майна ТОВ «Маркетингові технології ПБС», %

№п/п	Показник	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	Відхилення
1.	Рентабельність активів (майна), Ра	-0,22	0,17	-0,05	-0,52	0,46	0,68
2.	Рентабельність поточних активів, Рпа	-0,29	0,19	-0,05	-0,53	0,46	0,75
3.	Рентабельність інвестицій, Рі	-12,28	-11,78	-11,11	-7,11	-18,46	-6,18
4.	Рентабельність власного капітал, Рвк	0,5	-0,52	0,14	0,53	-1,08	-1,58
5.	Рентабельність реалізованої продукції, Ррп	-0,04	0,04	-0,01	-0,07	0,11	0,15

Коефіцієнти ліквідності мають дещо негативну динаміку зниження, що свідчить про зниження рівня ліквідності підприємства, хоча спостерігається позитивна динаміка у 2018р. Керівництву підприємства необхідно тримати курс

на підвищення ліквідності підприємства та вжити заходів для зростання ліквідності.

Проаналізувавши склад та структуру майна ТОВ “Маркетингові технології ПБС” і джерел його утворення, можна зробити висновок, що для вивчення цього питання можна застосувати модель економічного аналізу, що передбачає такі операції: визначення питомих складових і джерел набуття майна в його загальній вартості на початок і кінець звітного періоду; порівняння даних на кінець звітного періоду з даними на його початок і визначення причини зміни; вивчення причин зміни складу структури майна і джерел його набуття, і передовсім тих, що негативно позначаються на фінансовому стані підприємства; доведення до відома керівництва підприємства інформації, яка сприятиме прийняттю управлінських рішень, спрямованих на усунення причин, що негативно впливають на фінансовий стан підприємства.

У **третьому розділі** «Шляхи покращення управління активами підприємства» наведені практичні рекомендації покращення майнового стану підприємства. Доведено, що впровадження послуги програмного забезпечення УАП це надання сервісної допомоги в максимально короткий термін без простоїв бізнесу.

Обґрунтовано, що схема системи управління дебіторською заборгованістю підприємства є сукупністю підсистем, що відображують агреговані комплекси дій з підвищення фінансових можливостей підприємства. Така структуризація дає змогу здійснювати системний та цілеспрямований пошук шляхів поєднання всіх основних компонентів організаційно-економічного забезпечення внутрішньофірмового управління для концентрації зусиль і управлінських впливів на чинники, що визначають внутрішній потенціал підприємства, який дає змогу забезпечити підвищення його конкурентних можливостей.

У четвертому розділі «Спеціальна частина» розглянуто особливості ринку рекламно-комунікаційної індустрії України та в досліджуваному регіоні де знаходиться підприємство.

Проведене дослідження дає підстави характеризувати рекламний ринок України як достатньо зрілий, нестабільний у результаті перманентної політичної та економічної кризи та такий, що значним чином залежить від державного регулювання. Слід також зазначити, що в Україні сформовано законодавство про рекламу – комплексний інститут законодавства, який складається із сукупності нормативних актів, що регулюють рекламу. Разом із тим законодавчо не визначено мету цього законодавства, у зв'язку з чим у Законі «Про рекламу» необхідно передбачити, що його метою є регулювання рекламної діяльності, сприяння ефективному розвитку рекламної індустрії, позитивної ролі реклами у розвитку соціально орієнтованої ринкової економіки, забезпечення і захист законних прав та інтересів споживачів і підприємців, конкуренції у сфері підприємництва. На сьогодні достатньо розвиненим є саморегулювання ринку.

У п'ятому розділі «Обґрунтування економічної ефективності» розглянуто та проаналізовано ефективність введення програмного забезпечення для системи управління активами на підприємстві та складено прогноз на майбутній період часу.

Вцілому, впроваджуючи модернізацію управління активами підприємства ми отримали економію робочої сили, економію витрат на заробітну плату, оптимальний індекс грошових витрат, збільшення кількості виконуваних операцій і загальну ефективність в розмірі 101,4 тис.грн.

Окрім цього, підприємство зможе вчасно відслідковувати в режимі реального часу знос активів, виявляти завчасно потребу в ремонті обладнання, простій устаткування без перебоїв у роботі і відповідно уникнути такої ситуації як повний знос активів.

Досить суттєвими є показники несплати дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання, котрі відображають її якість, співвідношення

кредиторської та дебіторської заборгованостей. Для ТОВ «Маркетингові технології ПБС» такі показники за результатами виконання всіх запропонованих заходів відображені на рисунку 2.

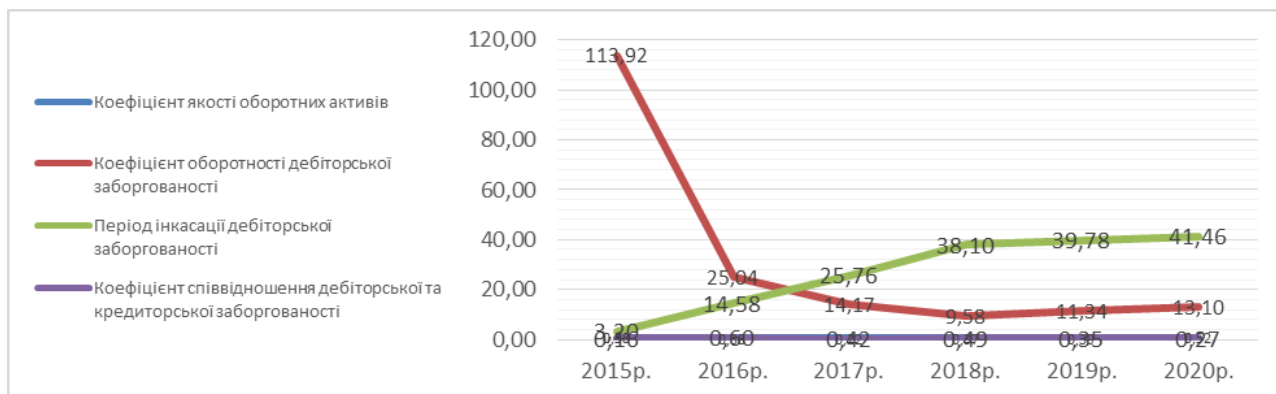

Рисунок 1. Динаміка дебіторської заборгованості

Обґрунтовано, що механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства має передбачати взаємодію наступних елементів:

- фінансове забезпечення реалізації товарів з відстрочкою платежу;
- параметри товарного кредитування;
- поточний контроль фінансового стану підприємства та структури дебіторської заборгованості (з метою підтримання ефективності управління дебіторською заборгованістю);
- фактори впливу на динаміку та структурні зміни дебіторської заборгованості (фактори макросередовища; фактори мікросередовища);
- кількісні та якісні характеристики управління дебіторською заборгованістю.

Отже, застосування системи заходів на підприємстві дозволить ефективніше та оперативніше долати кризові явища на підприємстві, виходячи з отриманих даних ми отримуємо позитивні результати щодо майбутніх періодів.

У шостому розділі «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» було розглянуто основні принципи з охорони праці на ТОВ «Маркетингові технології ПБС». На ТОВ «Маркетингові технології ПБС» створено безпечні

умови праці. Загальне керівництво роботою з охорони праці та відповідальність за створення здорових і безпечних умов праці здійснює директор підприємства, який забезпечує належний стан підприємства та займається моніторингом можливих причин нещасних випадків.

Також, було розглянуто інженерно-технічні заходи ЦЗ, реалізовані у проєкті, що розробляється, з метою підвищення стійкості роботи об'єкта в умовах надзвичайного стану, а також розроблення і реалізація заходів щодо захисту працівників підприємства від наслідків надзвичайного стану.

Тому слід зазначити, що дотримання техніки безпеки та своєчасний інструктаж з дотриманням усіх норм та засобів захисту вразі зменшує можливість як травматизму так і летальних випадків на підприємстві або під час надзвичайного стану.

ВИСНОВКИ

Одним з основних чинників сфери надання послуг є їх структура, що визначає підсумок підприємницької діяльності. Не зважаючи від виду діяльності всі господарюючі суб'єкти дбають про безперебійну роботу та злагоджене функціонування. В свою чергу високу результативність можна досягти тільки при виваженій і раціональній фінансовій політиці товариства. Вироблення дієвої системи та впровадження у практичну діяльність є найголовнішою проблемою сучасності.

На основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що основними принципами системи керування оборотними активами є: обґрунтування оптимальної величини ліквідності активів; пошук шляхів досягнення вищої рентабельності активів з високим рівнем оборотності; доведення до мінімуму втрати оборотних активів під час експлуатування; вироблення механізму фінансування певних типів оборотних активів; вибір складу шляхів надходження коштів для забезпечення достатнього рівня оборотних активів.

Абсолютна величина збільшення у оборотних активах склала 112,2 тис. грн. У той же час, відбулося зменшення суми основних засобів підприємства. Це відбулося внаслідок зносу обладнання. Значно зменшилися і виробничі запаси, водночас відбулося збільшення величини грошових коштів (на 25,8 тис. грн.). Можемо зробити висновок про стійке збільшення оборотності активної частини балансу товариства і перспективи позитивних змін у його роботі.

Отже, проаналізувавши склад, структуру майна ТОВ “Маркетингові технології ПБС”, а також шляхи його надходження, доцільним буде застосувати ряд кроків, які сприятимуть вдосконаленню цього процесу:

- визначення часток елементів майна та шляхів його надходження в підсумковій вартості в динаміці;
- з’ясувати обставини, які вплинули на негативну динаміку основних показників;
- зосередити увагу на обставинах, які призвели до погіршення структури майна і шляхів його надходження, що безпосередньо впливають на фінансове становище товариства;
- інформування керівників підрозділів та адміністративний персонал про еальний стан речей, для прийняття заходів для покращення ситуації в напрямку забезпечення головної мети підприємства.

Аналізу структури майна достатньо для того, щоб оцінити стан активів і наявність коштів на підприємстві для повернення боргів, але його замало для відповіді на запитання, наскільки вигідно інвестору вкласти капітал у це підприємство.

Послуга програмного забезпечення ЕАМ це надання сервісної допомоги в максимально короткий термін без простоїв бізнесу. Дистанційна технічна підтримка включає в себе повний супровід ІТ-інфраструктури та всіх її компонентів, а саме: підтримку систем зберігання даних (СЗД): налаштування та віддалене обслуговування СЗД, супровід систем резервного копіювання, супровід географічно рознесених кластерів; підтримку серверного обладнання: конфігурація налаштувань серверів, моніторинг і регулярне системне

адміністрування; підтримку середовища віртуалізації; підтримку мереж передачі даних: локальних, бездротових (Wi-Fi), розподілених; IP-телефонії; систем колективної роботи; контакт-центрів; систем відеоконференцзв'язку; управління загальними файловими ресурсами: розподіл прав доступу до файлового сервера і окремих папок, моніторинг використання дискового простору і його квотування; обслуговування і адміністрування робочих станцій; підтримку і супровід поштових систем; адміністрування, резервне копіювання даних, настройка сценаріїв реплікації і продуктивності, виконання розподілених запитів і транзакцій і т.д.

Механізм управління дебіторською заборгованістю містить елементи, які віддзеркалюють цілу сукупність дій по покращенню фінансового становища товариства. У зв'язку зі складністю та багатоаспектністю проблеми, загальна схема не відображає з високим ступенем деталізації всіх організаційно-економічних та облікових методів з управління дебіторською заборгованістю підприємства. Але така структуризація дає змогу здійснювати системний та цілеспрямований пошук шляхів поєднання всіх основних компонентів організаційно-економічного забезпечення внутрішньофірмового управління для концентрації зусиль і управлінських впливів на чинники, що визначають внутрішній потенціал підприємства, який дає змогу забезпечити підвищення його конкурентних можливостей. У своїй діяльності підприємствам необхідно приділяти більше уваги організації обліку перелічених операцій у запропонованій схемі із управління дебіторською заборгованістю.

Економічна ефективність комп'ютеризації обліку характеризується основним показником – трудомісткістю, тобто, зменшення величини трудомісткості або трудових витрат на ведення облікових операцій. При різних методах обробки трудові витрати можна порівнювати, оскільки вони використовувались на обробку тих самих даних та одержання тотожної заключної інформації.

Вцілому, впроваджуючи модернізацію управління активами підприємства ми отримали економію робочої сили, економію витрат на заробітну плату,

оптимальний індекс грошових витрат, збільшення кількості виконуваних операцій і загальну ефективність в розмірі 101,4 тис.грн.

Окрім цього, підприємство зможе вчасно відслідковувати в режимі реального часу знос активів, виявляти завчасно потребу в ремонті обладнання, простій устаткування без перебоїв у роботі і відповідно уникнути такої ситуації як повний знос активів.

У процесі розрахунку ефективності керівництва дебіторською заборгованістю існує потреба в порівнянні прибутковості операцій з кредитування з прибутковістю інших альтернативних напрямків інвестування коштів. Пропонуємо також порівнювати прибутковість від товарного кредитування з визначеними середніми депозитними ставками корпоративних клієнтів. Управляти боргами потрібно при співробітництві з тими службами підприємства, які пов'язані зі споживачами продукції.

Зокрема, керівництво на підприємстві має координувати дії всіх підрозділів при управлінні дебіторською заборгованістю. Реально така співпраця повинна відбуватись у вигляді обміну даними щодо управління боргами.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

Бицький Р.І. Інформаційна база організаційно-економічного механізму управління операційним прибутком на підприємстві / Р.І. Бицький / Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., Луцьк, 6 груд. 2019 р., Частина 2 – Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2019. –С.100-101.

АНОТАЦІЯ

Бицький Р.І. Оцінка ефективності управління активами підприємства (на прикладі ТОВ "Маркетингові технології ПБС"). – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – ТНТУ ім. І. Пулюя. – Тернопіль, 2019.

Об'єктом дослідження виступає процес управління активами підприємства, яке є одним із лідерів в галузі рекламних послуг на ринку нашого регіону ТОВ „Маркетингові технології ПБС”.

Метою дослідження є вивчення теоретичних засад та досвіду управління оборотними активами для виявлення основних чинників, що призводять до кризової ситуації з оборотними активами на підприємствах та визначення шляхів підвищення ефективності управління ними в українських реаліях.

Здійснено аналіз основних фінансово-економічних показників ефективності використання активів та визначено особливості формування основних фондів, здійснена оцінка фінансового стану ТОВ «Маркетингові технології ПБС».

Запропоновано шляхи покращення управління активами підприємства, із впровадження програмного забезпечення для максимізації вартості активів та формування механізму управління дебіторською заборгованістю

В обґрунтуванні економічної ефективності визначено обґрунтування економічної ефективності модернізації обладнання ТОВ «Маркетингові технології ПБС» та обґрунтування шляхів ефективності механізму управління дебіторською заборгованістю.

Ключові слова: активи, завдання управління активами, методика аналізу, ліквідність, політика управління активами, рентабельність активів, оборотність активів.

ANNOTATION

Bytskyui Roman. Evaluation of enterprise assets management efficiency (LLC “Marketing technologies PBS” as a case study). – The manuscript.

Research on obtaining an educational level «Master» in the specialty 072 «Finance, banking and insurance». - TNTU them I. Puluj. - Ternopil, 2019.

The object of the research is the process of asset management of the company, which is one of the leaders in the field of advertising services in the market of our region LLC "Marketing technologies PBS".

The purpose of the study is to study the theoretical foundations and experience of managing current assets to identify the main factors that lead to a crisis situation with current assets in enterprises and identify ways to improve their management in Ukrainian realities.

The analysis of the main financial and economic indicators of the efficiency of the use of assets was carried out and the peculiarities of the formation of fixed assets were determined, the financial condition of LLC "Marketing technologies of BSS" was made.

Ways to improve the asset management of the company are proposed, with the introduction of software to maximize the value of assets and to create a mechanism for managing receivables

In the substantiation of economic efficiency, the substantiation of the economic efficiency of modernization of equipment of LLC "Marketing technologies of PBS" and the substantiation of the ways of efficiency of the mechanism of receivables management are defined.

Keywords: assets, asset management task, analysis methodology, liquidity, asset management policy, asset return, asset turnover.